بسم الله الرحمن الرحيم

BİR HABERE YAKİN BİR ŞEKİLDE NASIL İNANACAĞIZ?

ALLAH'A İMAN VAR VE O'NA KULLUK ETMEK VAR.

MELEKLERE İMAN VAR AMA ONLARA KULLUK ETMEK YOK.

RESULLERE İMAN VAR AMA ONLARA DA KULLUK ETMEK YOK.

KİTABA İMAN VAR AMA KİTABA KULLUK ETMEK YOK.

Kur'an'ın tamamında kulluğun sadece Allah'a yapılacağı yüzlerce defa tekrarlanmıştır. Kulluğun sadece Allah'a olacağı hususunda Kur'an tavizsizdir fakat buna mukabil olarak Kur'an iman edilmesi gereken tek Zat'ın "Yüce Allah" olduğunu söylememektedir, Yüce Allah'a imanın yanında meleklere, resullere ve kitaba da iman edilmesi şart koşulmuştur.

Hiyerarşik bir düzen ile "Allah, melekler, resuller ve kitap" kavramlarına bakacak olursak en tepede 'Allah', O'nun altında O'ndan gelen kitabı resullere ileten 'melekler', meleklerin altında ise kitabı insanlara ileten 'resuller' bulunmaktadır yani 'kitap' Allah'tan meleklere, meleklerden resullere, resullerden insanlara gelmektedir.

Bu hiyerarşi işlerken ilişkinin insana açık kısmı sadece resullerin kitabı insanlara tebliğ etmeleri kısmıdır. Ne Allah ile melekler arasındaki ne de melekler ile resul arasındaki ilişki insana açıktır. Bu ilişkinin insana kapalı olmasından dolayı Allah ile melekler, melekler ile resuller arasında gerçekleşen haber iletme şekline 'VAHİY' denmiştir.

Bilindiği üzere 'vahiy' kelimesi üçüncü taraf(lar)a kapalı olacak şekilde bir haberi gizli ve hızlı bir şekilde muhatabına ulaştırmaktır. Bu, şu anlama gelmektedir: Allah ile melekler, melekler ile resuller arasındaki haberi iletme şekline 'vahiy' denmesi vahyin kavranamayacak şekilde olmasından veya aklın alamayacağı şekilde olmasından dolayı değil, sadece üçüncü taraflara kapalı olmasından dolayıdır çünkü vahiy edilerek iletilen haberin yazı mı söz mü işaret mi veya başka bir şey mi olduğu ile 'vahiy' kelimesi arasında hiçbir belirleyici bağ yoktur. Vahiy ile vahyedilen şey aynı değildir.

Kimileri –ki bunlar akademisyenlerin ve ulemanın ezici çoğunluğudur- vahyin, bir haberi ses ve söz olmadan sadece mana şeklinde iletmek olduğunu söylemişlerdir, buna da Zekeriya ile alâkalı şu ayeti delil getirmişlerdir:

(Meryem 19/11)
فَخَرَجَ عَلٰى قَوْمِهٖ مِنَ الْمِحْرَابِ فَاَوْحٰٓى اِلَيْهِمْ اَنْ سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا
Feẖarace 'alâ kavmihi mine-lmihrâbi feevhâ ileyhim en sebbihû bukraten ve'aşiyyâ(n)

Bir önceki ayette Zekeriya kendisine müjdelenen Yahya için bir ayet kılınmasını istemekte, onun bu isteği ise ayetin sağlam olduğu halde insanlarla konuşamamak olduğu söylenmektedir.

(Meryem 19/10)
قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِّيٓ اٰيَةًۗ قَالَ اٰيَتُكَ اَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلٰثَ لَيَالٍ سَوِيًّا
Kâle rabbi-c'al lî âye(ten) kâle âyetuke ellâ tukellime-nnâse śelâśe leyâlin seviyyâ(n)

'Vahiy' kelimesinin anlamlarına baktığımızda sözlükler bu kelimenin salt manada işarete veya salt manada söze veya salt manada yazıya hasredilemeyeceğini, bunların hepsinin vahiy edilebileceğini söylemektedirler.

Râgıb el-İsfahânî *'vahyun'* sözcüğünü şu şekilde açıklamaktadır: *'Vahyun'* kelimesinin aslı hızlı gösterilen işarettir. Bu anlamda *'emrun vahyun'* hızlı bir iş, denmektedir. Bu işaret de ima, kinaye ve üstü kapalı söylemek şeklinde olabilir. Herhangi bir cümle oluşturmayan salt bir sesle bazı organlarla işaret etmek şeklinde veya yazarak da olabilir.

Bu tanıma göre bir haberi
- İşaret ederek
- İma ederek
- Kinaye ve üstü kapalı söyleyerek
- Cümle oluşturmayan salt seslenerek
- Bazı organlarla işaret ederek
- Yazarak

şekillerinde iletmek vahiy olabilmektedir.

Meryem 10. ayeti temel alan müfessirler Zekeriya'nın konuşma yeteneğini yitirerek kavminin karşısına çıktığını ve İŞARET yolu ile kavmine *"Sabah-akşam ibadet edin."* şeklinde bir haber aktardığını söylemektedirler.

Az önceki tanımlarda vahyin salt manada işaret yollu olmayacağını görmüştük. Müfessirlerin temel aldığı gibi Zekeriya'nın konuşma yeteneğini yitirerek kavminin karşısına çıktığını farz etsek bile onun *"Sabah-akşam ibadet edin."* sözünü İŞARET kullanarak söylediğini söylememiz güçtür. Pekâlâ *"Sabah-akşam ibadet edin."* sözünü YAZARAK da kavmine iletmiş olabilir hatta empati yaparak ortamı anlamaya çalışırsak tek yolun yazmak olduğunu rahatlıkla anlarız.

Zekeriya'nın işaret dilini kullanarak *"Sabah-akşam ibadet edin."* demesinin tek bir yolu vardır. Hem Zekeriya'nın hem de kavmin işaret dilinde "Sabah-akşam-ibadet-edin" kelimelerinin hangi işaretlere denk geldiği hususunda ittifak etmiş olmaları gerekmektedir yani Zekeriya ve kavmi işaret dilini biliyor olmalıdır.

Buradan yola çıkarak 'vahiy' kelimesinin sessiz-sözsüz bir iletişim olduğunu söylemek pek tutarlı değildir. Ayrıca vahiy kelimesinin kök anlamlarında sadece bir haberi iletmek gibi bir anlam yoktur. Kelimenin anlamları arasında "acele etmek" gibi bir anlam da vardır. Zekeriya'nın konu edildiği ayetlerde Zekeriya'ya nispetle kullanılan 'vahiy' kelimesi pekâlâ "acele etti" anlamına da gelebilmektedir, zaten kelimenin anlamları içerisinde "GİZLİ ve HIZLI" tanımlamasının olduğunu az önce belirtmiştik.

Vahiy; yazı, işaret, ima, kinaye, söz, ses olabiliyorsa –ki oluyor- bu durumda kelimenin kastettiği ana anlam "ÜÇÜNCÜ TARAFLARA GİZLİ" kısmı olacaktır. Bunu temel alarak az önceki "Allah, melekler, resul ve insanlar" hiyerarşisine geri dönecek olursak "Allah ile melekler",

“melekler ile resuller” arasındaki iletişim şeklinin ‘vahiy’ olduğu Kur’an ile sabittir. Bu iletişim şeklinin içeriğinin müfessirlerin iddia ettiği gibi *“manası Allah’a, sözü resule ait”* bir iletişim olamayacağı anlaşılmaktadır.

O halde “Allah ile melekler”, “melekler ile resul” arasındaki iletişim şeklinin ‘vahiy’ olmasındaki ana tema “ÜÇÜNCÜ TARAFLARA GİZLİ” temelli olmalıdır.

Nitekim Kur’an’da herhangi bir resulün meleklerden vahiy yolu ile haberleri alırken başkalarının buna seyirci olduklarına dair bir haber yoktur. Aynı şekilde herhangi bir beşer resul de meleklerin Allah’tan haberleri almasına şahit olmamıştır.

Bu durumda “Allah ile melekler”, “melekler ile beşer resuller” arasındaki iletişim şekli ‘vahiy’dir yani üçüncü taraflara gizlidir.

İşte bu durumda bu şekilde gelen haberler hususunda kişide itminan oluşturacak bir GÜVEN duygusu olmak zorundadır.

Beşer resule ister insan kılığında ister başka kılıkta fark etmez daha önce hiç tanımadığı ve bilmediği birileri gelmekte ve *“Allah sana insanlara iletmen için şu haberleri gönderdi.”* demektedirler. Burada yapılacak şey ya bu gelenlere inanmak ya da inanmamaktır.

İş burada da bitmemektedir. Resul, Allah’ın meleklere ne verdiğini görmemiştir. Belki gerçekten bunlar Allah’tan bir şeyler almışlardır ama aldıklarının içinden bazı şeyleri çıkarmadıkları veya eklemedikleri resulün asla test edebileceği bir şey değildir yani resul kendisine gelen haberlerin Allah tarafından gönderildiğine içinden bir şey çıkarılmadığına ve içine bir şey eklenmediğine ya inanacak ya da inanmayacaktır. Bu hiç de kolay bir durum değildir.

Şu sorular büyük önem arz etmektedir:
1- Beşer resul, meleklerin kendisine getirdiği haberlerin gerçekten Allah tarafından gönderildiğine nasıl emin olacak?
2- Haberlerin Allah tarafından gönderildiğine inansa bile meleklerin o habere bir şey eklemediğine veya bir şey çıkarmadığına nasıl emin olacak?

Kaldı ki Kur’an’da anlatılan *Âdem kıssaları*na baktığımızda şeytanın da pekâlâ haber getireceğine hem de Allah’a yemin ederek haber vereceğine dair örnekler de mevcuttur.

Bir haberi elçiler vasıtasıyla muhatabına göndermenin tarafları vardır. Bunlar şunlardır:
1- Haberi gönderen
2- Haberi götürmekle görevli olan
3- Haberin kendisine getirileceği kişi
4- Haberin kendisi

Elçi vasıtası ile gönderilen bir haberin güvenirliliği bu dört şey arasında DOĞRU ilişki kurulmuş olmasına ve bu ilişkinin HABERDE kendisini göstermesine bağlıdır. Olaya habere muhatap olan bizler açısından baktığımızda durum şöyle gözükmektedir:

1- Haberci, yaşadığımız çağdan yüzlerce yıl önce vefat etmiştir. Ne kendisini tanırız ne biliriz ne yaşantısına şahit olduk. Bize sadece onunla ilgili haberler geldi ve bu haberlerin çok büyük çoğunluğu da 'ahad haber'.
2- Haberci haberi hiç görmeyeceğimiz ve hiç bilmeyeceğimiz bir şekilde ve hiç tanımadığımız bir kaynaktan almıştır: Meleklerden. Bu onun iddiasıdır ve bizim bunu test etme imkânımız asla yoktur.
3- Kaldı ki melekler ona *"Bu haberi Allah gönderdi."* demişlerdir ve onun da bu haberin gerçekten Allah katından gelip gelmediğini fiziksel olarak test etme imkânı yoktur.

Bu durumda bu habere hem de YAKİN bir şekilde nasıl inanacağız?

Kusursuzluk sadece Âlemlerin Rabbi Allah'ın olabileceği bir şeydir.

الحمد لله رب العلمين

Ramazan Demir
11.04.2025